Ontwerp openbare ruimte

Havenstraatterrein

mei 2025

Gemeente
Amsterdam

Colofon

Opdrachtgever: Stadsdeel Zuid Gemeente Amsterdam
Auteur: Ruimte en Duurzaamheid, Gemeente Amsterdam (Koen Verlaat, k.verlaat@amsterdam.nl en Carmen Cupido, c.cupido@amsterdam.nl)
Projectmanger(s): Sietske Egas, s.egas@amsterdam.nl, Jessica Stolk, jessicastolk@amsterdam.nl
Status: Ontwerp openbare ruimte
Versie dd.: mei 2025

Disclaimer
Aan de inhoud is veel zorg besteed. Toch kan het zo zijn dat informatie onvolledig of niet helemaal correct wordt weergegeven. Aan deze informatie kunnen geen rechten worden ontleend. Wij hebben al het mogelijke gedaan om rechthebbenden op de afbeeldingen te achterhalen. Mocht ons iets zijn ontgaan bij de vermelding van afbeeldingen of heeft u andere vragen, neem dan contact met ons op.

inhoud

Inleiding	**4**
Participatie	**5**
Verkeersafwikkeling en parkeren	**6-7**
Profielen	**9-10**
Materiaal bestrating	**12**
Referenties rails als element in de openbare ruimte	**13**
Verlichting	**14-15**
Afvalcontainers	**16**
bomen	**17**
Regen- grond- en oppervlaktewater	**18**
Ecologie	**19**
Bijzondere plekken in de openbare ruimte	**22 - 33**
1. Overgang Schinkeleilanden naar Havenstraatterrein	**22**
2. Plein aan het water met vlonder	**23 -25**
3. Helenahof	**26**
4. Schoolplein	**27-29**
5. Haarlemmermeerplantsoen	**30**
6. Brug Stadiongracht	**31-33**

Inleiding

Het Havenstraatterrein ligt in de buurt van het Haarlemmermeerstation en het vroegere huis van bewaring. Het gebied grenst in het noorden aan de tramremise Havenstraat van het GVB, in het oosten aan de Amstelveenseweg. In het zuiden aan de gebouwen van de Karperweg en de Stadiongracht en in het westen aan het Park Schinkeleilanden.

We ontwikkelen het Havenstraatterrein naar een gebied met woningen, een basisschool en bedrijven. Het Havenstraatterrein is het vroegere spooremplacement van het Haarlemmermeerstation. Er stonden loodsen en was het de plek van de historische trams. We ontwikkelen het gebied de komende jaren tot een nieuw stukje Amsterdam. Er komen woningen en maatschappelijke voorzieningen, zoals een buurtkamer, een huisartsenpraktijk en een basisschool met kinderdagverblijf. Ook komt er een nieuwe tramloods voor de historische trams op het terrein.

In de nieuwe situatie komen er 4 nieuwe straatnamen bij: Pythiapad, Cassandrastraat, Helenahof en Sapphostraat. De nieuwe namen zijn afkomstig van figuren uit de Griekse mythologie. Ze sluiten aan bij de straatnamen van de wijk aan de overkant van de Stadiongracht, waarmee het Havenstraatterrein door een nieuwe brug wordt verbonden. Voor de brug en het nieuw plein aan het water zijn nog geen namen bedacht. In de toekomst mogen de nieuwe bewoners van het Havenstraatterrein meedenken over deze namen. Dat zal ergens in 2029 zijn. De nieuwe namen vormen de vier verbindingen tussen de Havenstraat en de Karperweg. Dit zijn bestaande straten die worden doorgetrokken

Griekse oudheid
Pythia is de vrouwelijke orakelpriesteres van de god Apollo in Delphi. Ze was beroemd vanwege haar profetieën. Mensen uit de hele Griekse wereld kwamen naar haar om antwoorden op belangrijke vragen te krijgen. Pythia werd beschouwd als het menselijke medium tussen Apollo en de mensen.
Cassandra is de dochter van koning Priamus en koningin Hecuba van Troje. Ze kreeg van Apollo de gave om waarheidsgetrouwe profetieën te doen. Toen zij niet inging op zijn verleidingspogingen, vervloekte hij haar. Hoewel haar voorspellingen altijd juist waren, zou niemand haar ooit geloven. Zo werden haar waarschuwingen over de val van Troje genegeerd.

Helena van Troje is bekend vanwege haar rol in de Trojaanse Oorlog. Ze was de mooiste vrouw van de Griekse wereld en werd ontvoerd door Paris, de prins van Troje. Dit leidde tot de oorlog tussen de Grieken en de Trojanen, die jarenlang duurde en resulteerde in de val van Troje. Haar naam wordt vaak geassocieerd met schoonheid en de kracht van liefde en verlangen.

Sappho was een van de bekendste vrouwelijke Griekse dichters in de 7e eeuw v.Chr. Ze leefde op het eiland Lesbos. Ze staat bekend om haar lyrische poëzie, die vaak de liefde en het verlangen tussen vrouwen behandelt. Haar werk werd zeer geprezen in de oudheid, maar helaas is veel van haar poëzie verloren gegaan.

Identiteit van het Havenstraatterrein
Basis voor de structuur van de openbare ruimte is een goede verankering met de omgeving, een heldere ontsluitingsstructuur en een beleefbare cultuurhistorie. De museumtramlijn is een belangrijke smaakmaker die in een groot gedeelte van het plangebied waarneembaar wordt. De straten, pleinen en kades zijn open en toegankelijk, en krijgen een ‘stoer’ karakter, aansluitend bij de afwisselende architectuur en stedenbouwkundig plan. Dit karakter wordt gecreëerd door op sommige plekken hergebruikte materialen toe te passen en in de vormgeving te kiezen voor elementen met een ruw en soms industrieel tintje. Zo dienen oude tramrails als opsluitbanden en worden hergebruikte klinkers gebruikt voor de paden bij het Helenahof.

Klimaat adaptieve en groene openbare ruimte
Groen is voor Amsterdammers van grote waarde, zoals ook wordt beschreven in de vastgestelde Groenvisie 2020-2050. We maken het groen zo goed als mogelijk bruikbaar en toegankelijk voor bewoners en bezoekers. De openbare ruimte wordt zo groen mogelijk door:
1. Nieuwe groene verblijfsplekken en plantsoenen, met een nieuw openbaar toegankelijke stadstuin nabij het Haarlemmermeerstation rondom de villa, een nieuw groen Helenahof, een openbaar toegankelijk schoolplein met bomen en hagen, een nieuw plein aan het water van de Stadiongracht en een verlengde groene oever aan de fietsroute richting Park Schinkeleilanden.
2. Bomen, heesters en vaste planten conform Puccini Groen en het nieuwe beheerniveau C langs de Havenstraat, de Karperweg en de nieuwe openbare ruimtes van het gebied: de Sapphostraat, het Helenahof, de Cassandrastraat en het Pythiapad.
3. Zo veel als mogelijk gras en vaste planten op en rondom de tramlijn voor de museumtram van de EMA, waar we aandacht hebben voor zowel de veiligheid van de tramlijn in het gebruik als de historische waarde.

Deze ontwerpkeuzes zorgen ervoor dat bewoners dichtbij huis kunnen genieten van groen en op een warme dag in de schaduw kunnen zitten om te verkoelen. De nieuwe inrichting van de openbare ruimte samen met de voorzieningen die worden getroffen in de nieuwbouw maakt het nieuwe Havenstraatterrein rainproof, hitte- en droogtebestendig.

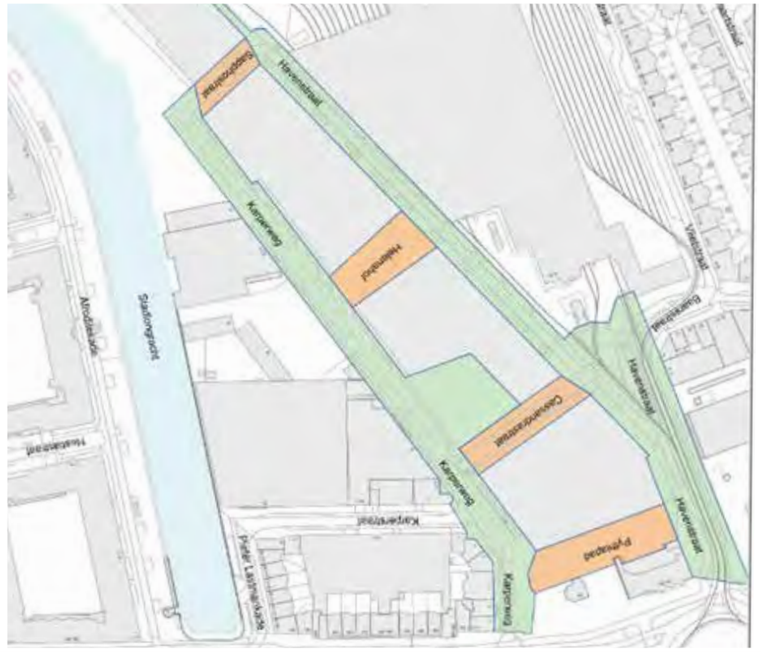

Participatie

Het participatietraject rondom de herinrichting van de openbare ruimte op het Havenstraatterrein heeft bestaan uit verschillende bijeenkomsten en afstemmingsmomenten met bewoners, ontwikkelaars en andere belanghebbenden. Doel was om input te verzamelen en een gedragen ontwerp te ontwikkelen. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste participatiemomenten en de daaruit voortgekomen inzichten.

▪ Er hebben meerdere ontwerpsessie plaatsgevonden met de EMA/AVM. Tijdens deze ontwerpsessies was er de gelegenheid om samen met de EMA/AVM na te denken hoe we de tram op een veilige manier door de woonwijk kan gaan rijden. Er is gesproken over waarschuwingsinstallaties, afscherming van het tramspoor, locatie en type bomen en er zijn afspraken gemaakt over het beheer van het tramspoor.

▪ Op 16 juli is er bij het Haarlemmermeerstation een ontwerpbijeenkomst geweest. De doelgroep van deze bijeenkomst waren, bewoners van de Karperstraat en Karperweg (initiatiefnemers buurttuin en gebruikers), Bewoners Haarlemmermeerstation, horecaonderneming Haarlemmermeerstation en tramorganisaties (EMA/AVM). Er is gesproken over de inrichting rondom het Haarlemmermeerstion en de villa.

▪ Op 10 september is er een participatiebijeenkomst georganiseerd bij het Haarlemmermeerstation. De doelgroep voor deze bijeenkomst waren ouders uit de buurt en het schoolbestuur van De Kleine Nicolaas. Tijdens deze bijeenkomst presenteerde de gemeente het schetsontwerp waarop de aanwezigen konden reageren en aangeven wat zij belangrijk vinden. Daarbij vroegen wij specifiek naar de volgende onderwerpen: speeltoestellen, groen en afscheiding.

Na deze bijeenkomst hebben er meermaals ontwerpsessies met de architect van de school plaatsgevonden en de directie van De Kleine Nicolaas. De gemeente heeft in samenwerking met het schoolbestuur van de school een ontwerp uitgewerkt voor het schoolplein.

▪ Op 24 september heeft de gemeente een bijeenkomst georganiseerd om de omwonenden te informeren over het ontwerp voor de brug over de stadiongracht en het plein aan het water. Er zijn verschillende posters getoond met daarop het concept ontwerp voor de brug en het plein. Bezoekers hadden de gelegenheid om vragen te stellen en te reageren op het ontwerp. Deze bijeenkomst was buiten aan de Afroditekade op de locatie waar de brug in de toekomst zal aanlanden. Naast de afstemming met de bewoners uit de Karperbuurt en Afroditekade zijn er ontwerpsessies geweest met Ninedots. De muur van dit kantoorgebouw grenst aan het plein. Vanwege de directe raakvlakken zijn er meerdere ontwerpsessies geweest om te onderzoeken hoe het gebouw beter kan aansluiten op de openbare ruimte.

▪ Op 25 november 2024 hebben we een ontwerpsessies georganiseerd met de architecten (DELVA, Powerhouse Company, M3H, Donna van Milligen Bielke, Team V en Joppe Kusters) van de ontwikkelende partijen. De gemeente heeft het ontwerp van de openbare ruimte gepresenteerd, daarna was er de mogelijkheid voor de architecten om te reageren op de plannen. Daarnaast was er de mogelijkheid voor de architecten om schriftelijk hun reactie met de gemeente te delen.

▪Er zijn meerdere bijeenkomsten geweest over de herinrichting van de Havenstraat met de volgende doelgroepen:

British School of Amsterdam; maakt gebruikt van de kiss en ride strook voor het brengen en halen van de schoolkinderen.
- Minder validen gebruikers: aan de Havenstraat is het
- Heliomare behandelcentrum en een wooncomplex voor minder validen gevestigd. Het is van belang dat de Havenstraat ook voor deze doelgroep toegankelijk blijft.
- GVB, vanwege de huisvesting van de tramremise.

Het participatieproces heeft geleid tot een gedragen ontwerp waarin historische en moderne elementen harmonieus samenkomen.

In het eindverslag participatie ontwerp openbare ruimte is te lezen welke input er is opgehaald en hoe deze input is verwerkt in het ontwerp.

Verkeersafwikkeling

Voor een goede afwikkeling van het verkeer krijgt het Havenstraatterrein een dubbele ontsluiting: via de verlengde Havenstraat op het Haarlemmermeercircuit en via de Karperweg op de Amstelveenseweg. De verlengde Havenstraat vormt, samen met de bestaande Havenstraat, een verbinding met het Haarlemmermeercircuit. Vlak na de entree van het Havenstraatterrein worden de Karperweg en de Havenstraat met elkaar verbonden via de oostelijke verbindingsstraat, de Cassandrastraat. Aan het zuidwestelijke uiteinde van het plangebied worden de Karperweg en de Havenstraat met elkaar verbonden via de westelijke verbindingsstraat, de Sapphostraat. Alle straten worden ingericht op een maximumsnelheid van 30 km/uur. Met uitzondering van de Cassandrastraat wordt het gehele gebied een éénrichtingsweg waar de Havenstraat, via de Sapphostraat overgaat in de Karperweg. Een uitzondering wordt gemaakt voor de toegankelijkheid van de ambulancepost. Die kunnen op het eerste deel van de Karperweg wel twee richtingen rijden.

Ruimte voor voetgangers, fietsers en minder validen
In lijn met de Visie Openbare Ruimte 2025 hebben voetgangers, fietsers en verblijfsfunctie prioriteit gekregen in dit ontwerp. Er komen brede trottoirs, uitnodigende verblijfplekken en groenvakken die zorgen voor een groene uitstraling, biodiversiteit en veiligheid.

Het Piet Kranenbergpad is een goed gebruikte fietsroute (Plusnet fiets) naar de stad en het Amsterdamse Bos. Eerst liep deze fietsroute dwars door het Havenstraatterrein heen als een fietsstrook, nu komt deze route de nieuwe woonbuurt binnen vanuit de Schinkelscheg en kan daar worden gekozen voor twee logische fietsroutes door het gebied heen. De overgang van dit fietspad is met zorg ontworpen, in nauwe afstemming met het Toetsteam. Door de ligging van de nieuwe gebouwen en de nieuwe historische tramlijn is gekozen om het fietspad over te laten gaan van een vrijliggend fietspad nabij de nieuwe tramloods naar een tweetal woonstraten. Dit is gekozen omdat de integratie van de trambaan en de juiste maatvoering van de woonblokken onvoldoende ruimte laat om het vrijliggende fietspad door te trekken. Aangezien in dit gebied slechts één autoparkeergarage aan de rand van het plan is voorzien, wordt hier weinig autoverkeer verwacht. Bovendien betreft het een eenrichtingsweg, wat de verkeersdruk verder beperkt.

In de huidige situatie is het plangebied enkel bereikbaar via de Havenstraat. Om de bereikbaarheid te verbeteren wordt er een nieuwe voetgangersbrug gerealiseerd. De openbare ruimte is autoluw doordat de enige autoparkeergarage in het kopblok, direct achter het Haarlemmermeerstation komt. In de openbare ruimte komen alleen parkeerplekken voor auto's en fietsen van bezoekers. Deze stallingsplekken worden op strategische plekken gesitueerd aan één zijde van de straat om de ruimte overzichtelijk en groen te houden.

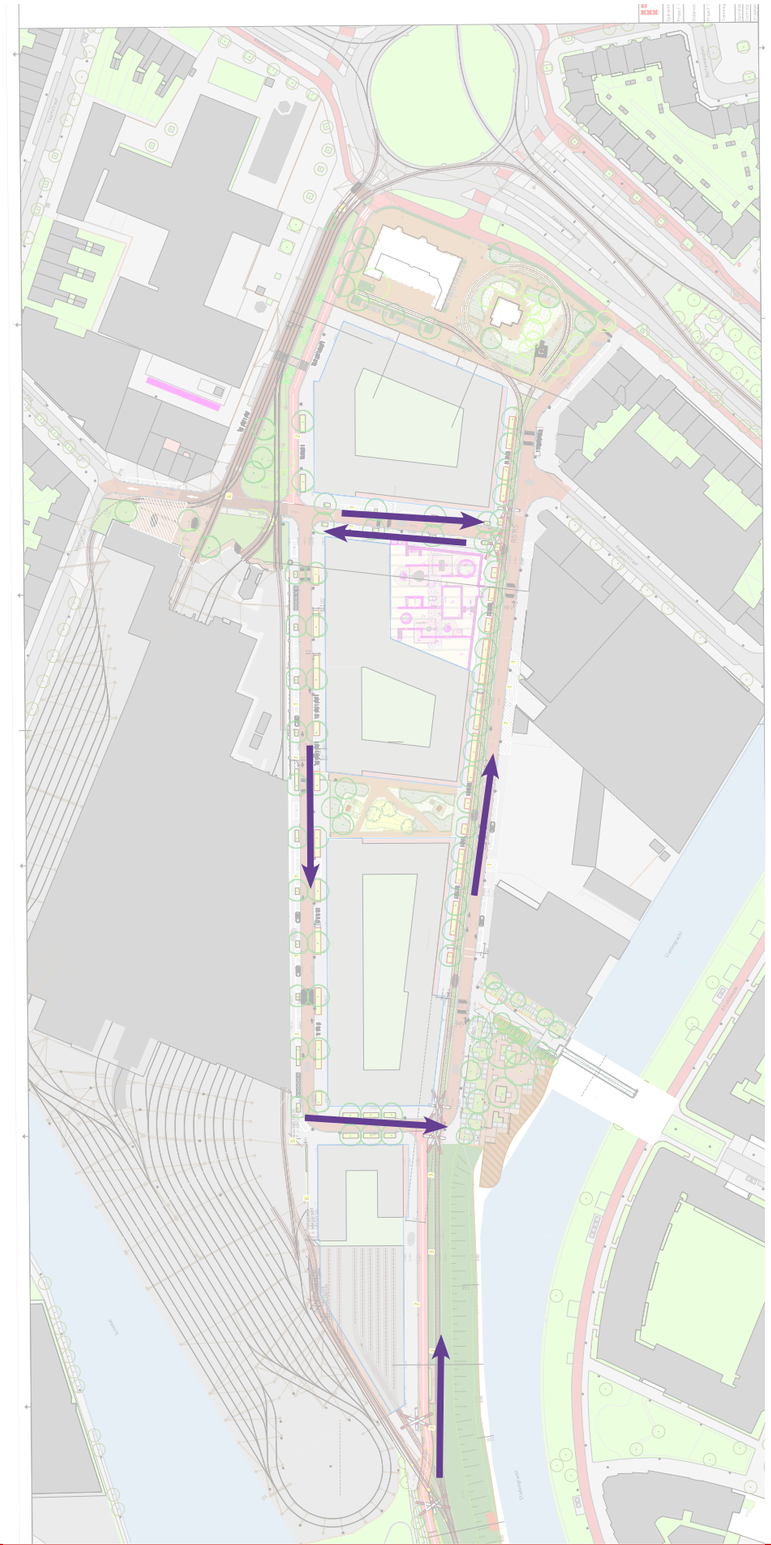

Parkeren fiets, auto en scooter

De openbare ruimte is autoluw doordat de enige autoparkeergarage in het kopblok, direct achter het Haarlemmermeerstation komt. In de openbare ruimte komen alleen parkeerplekken voor auto's en fietsen van bezoekers. Deze stallingsplekken worden op strategische plekken gesitueerd aan één zijde van de straat om de ruimte overzichtelijk en groen te houden.

Voor het parkeren van fietsen wordt in de openbare ruimte juist meer ruimte gemaakt. De meeste fietsparkeervoorzieningen, ook voor bedrijven worden inpandig gemaakt.

Parkeerplaatsen voor fietsen en auto's zijn ingepast volgens onderstaande uitgangspunten:
1. bijzondere openbare ruimten (plein, plantsoen) zijn vrij van autoparkeerplaatsen
2. parkeerplaatsen liggen buiten de rooilijnen (kruisingen vrij van parkeren)
3. parkeren van auto's en fietsen is zo veel mogelijk naar één zijde van de straat gebracht

Om de geparkeerde fietsen niet te veel de openbare ruimte te laten domineren, bij het schoolplein is het fietsparkeren gesitueerd in een aantal grote eilanden, omzoomd door groene hagen.

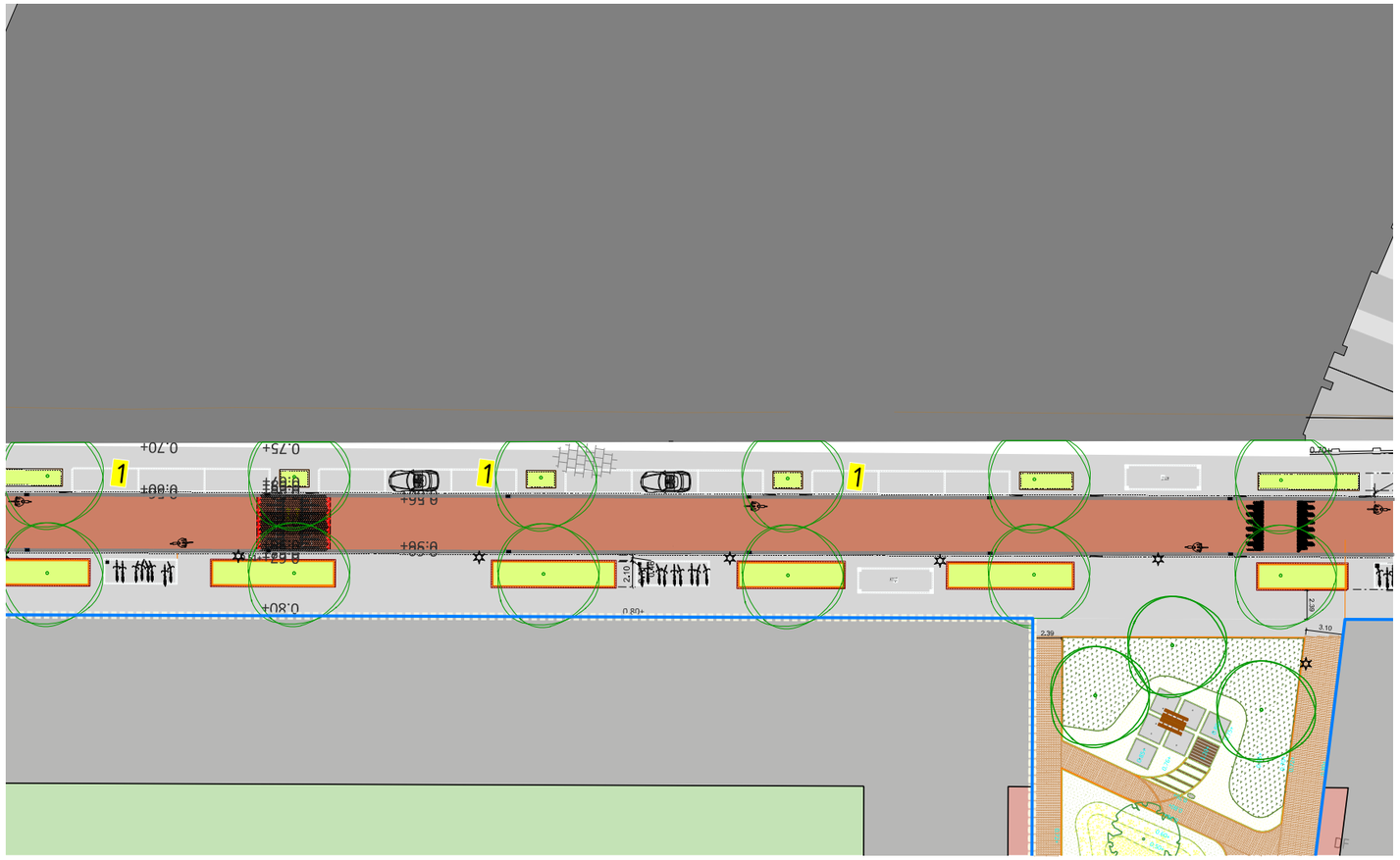

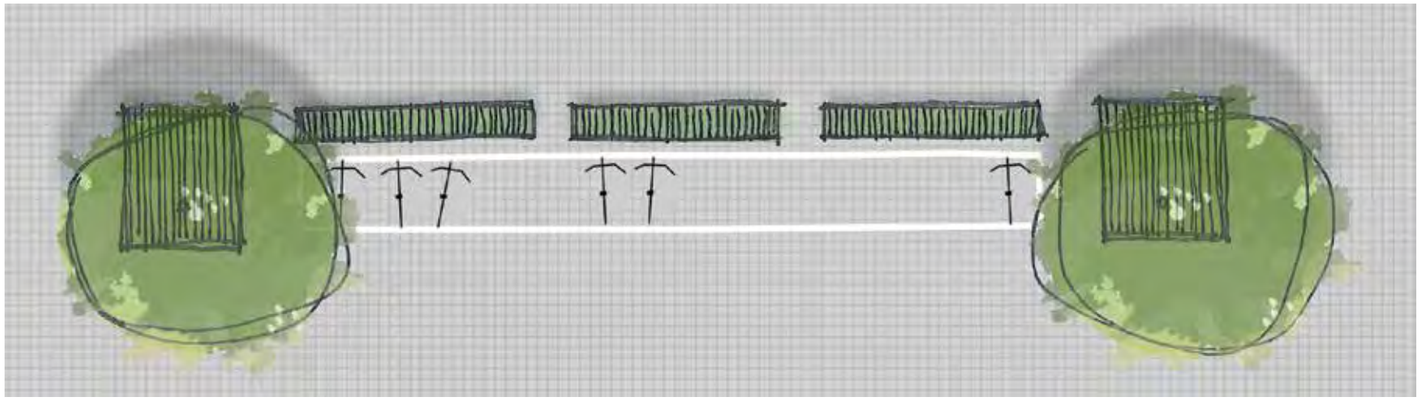

Plankaart

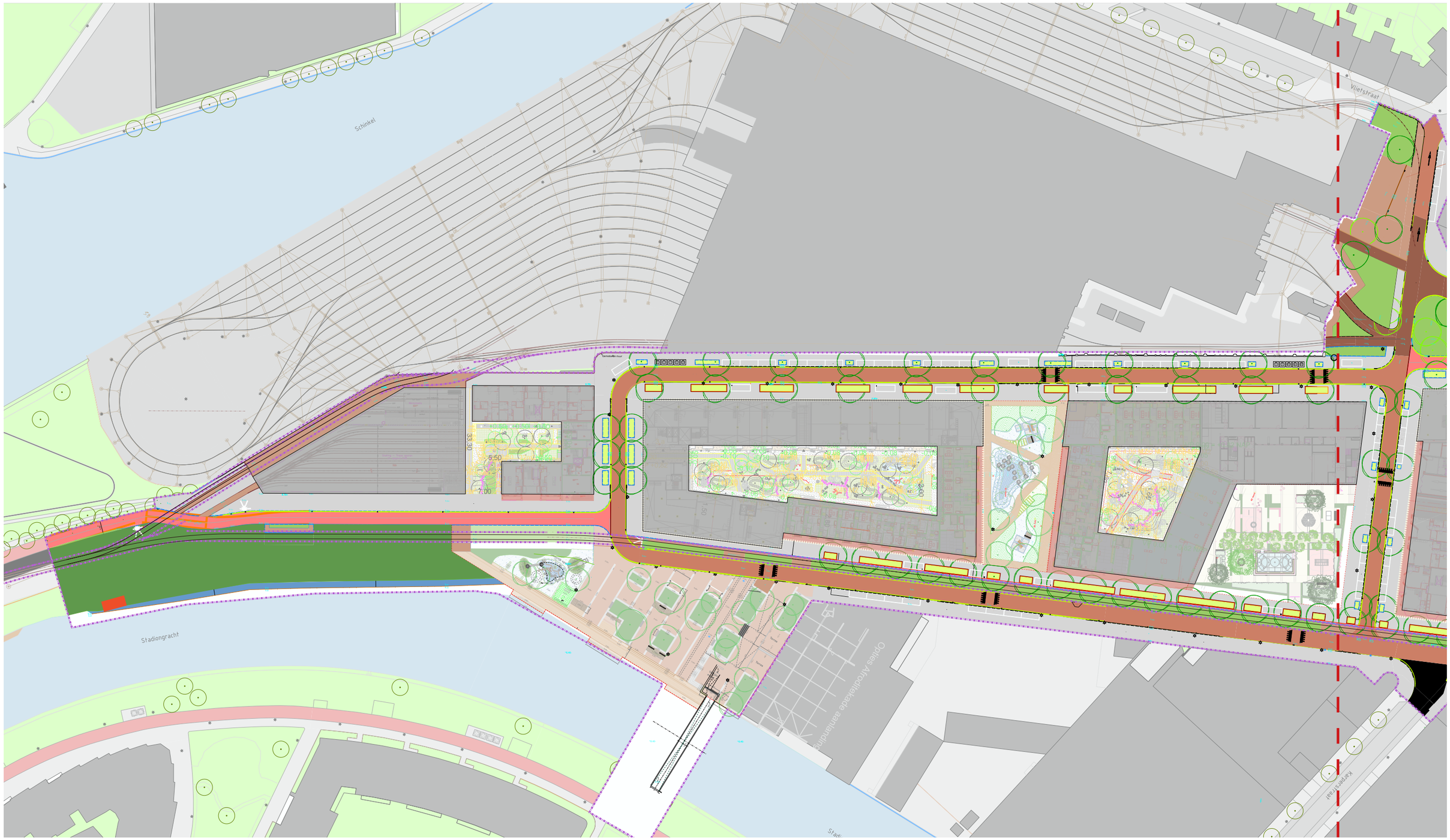
Schinkel
Vlietstraat
Stadiongracht
Outies Afrodiakade aanmandi
Kamperstraat

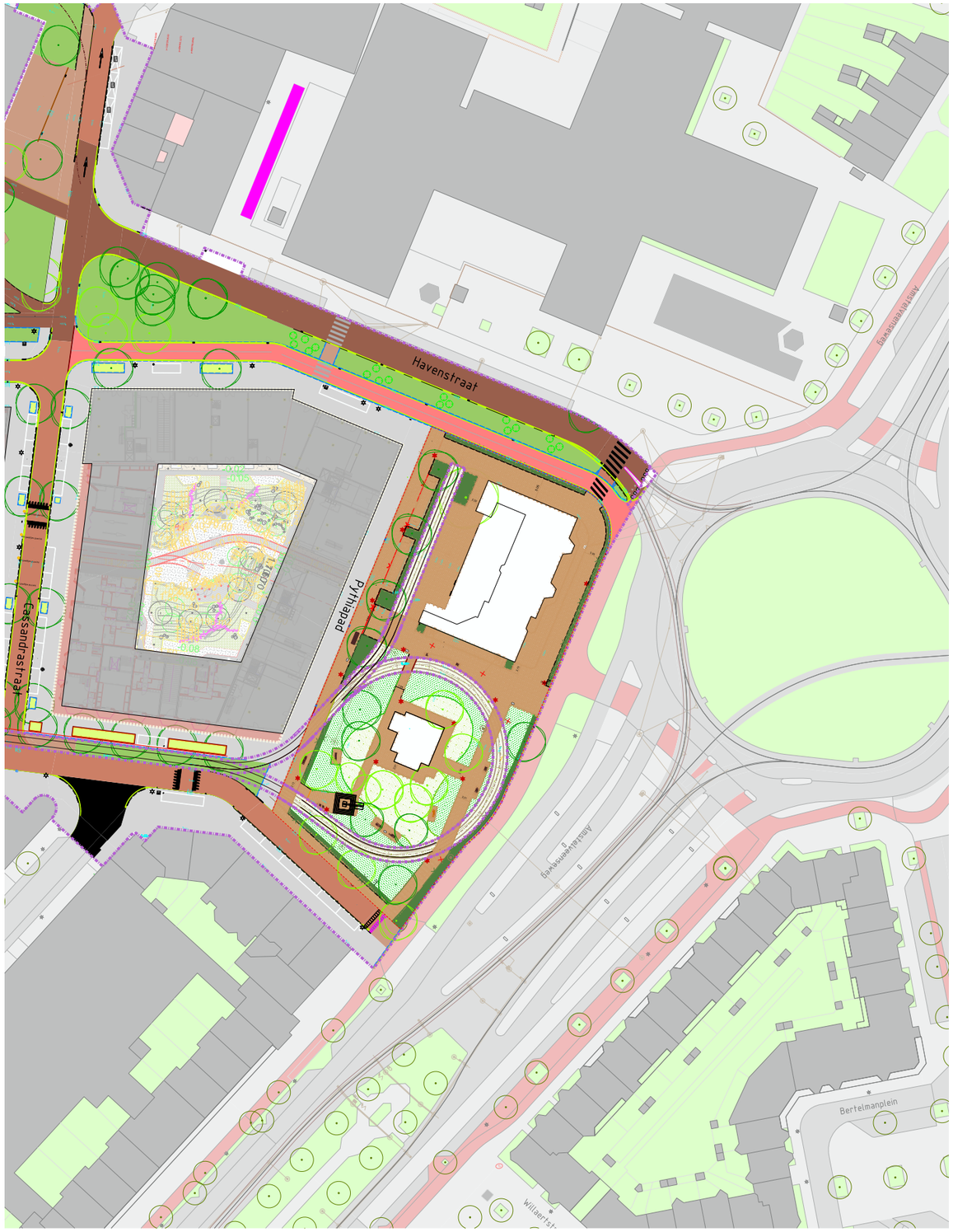

Programma ontwerp:

- Museumtram met loods en sporen, drie haltes
- In de Havenstraat: tram GVB in rijbaan
- 52 parkeerplaatsen voor de auto
- 2 keer 5 ondergrondse containers
- Rijbaan in klinkers: eenrichtingsverkeer, rijbaan 4.80 m, tweerichtingsverkeer 5 m rijbaan
- Trottoirs in 30 x 30 betontegels, minstens 2 m doorloopruimte
- Trammasten
- Lichtmasten
- Bomen: straatbomen (Ulmus), overige bomen: park- en straatbomen in diverse soorten en maten
- Fietsparkeervakken, bij het schoolplein fietsparkeerrekken in combinatie met hagen (dubbelgebruik is mogelijk)
- Één in- en uitlaat voor de warmte-koude opslag
- Ecologische oever
- Schoolplein, buiten schooltijd openbaar toegankelijk
- Groene plantsoenen (Haarlemmermeerplantsoen en Helenahof)
- Plein aan het water
- Voetgangersbrug Stadiongracht

Profielen

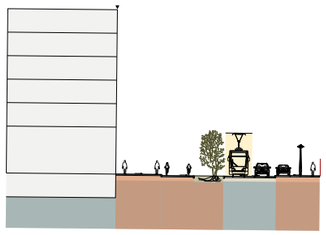

Profiel 1

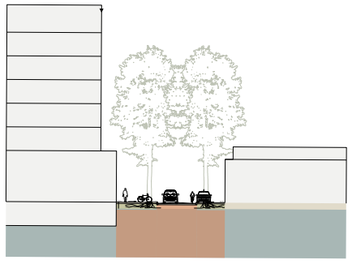

Profiel 2

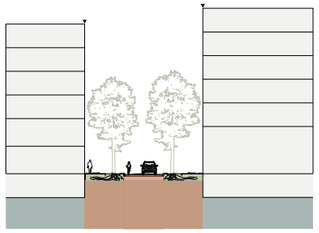

Profiel 3

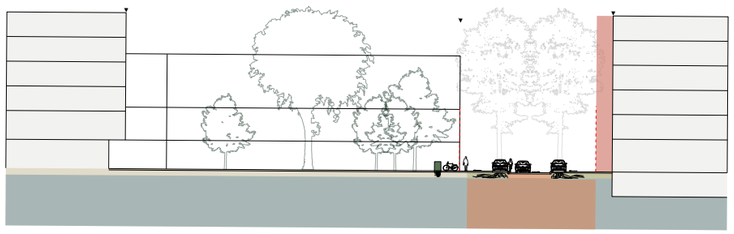

Profiel 4

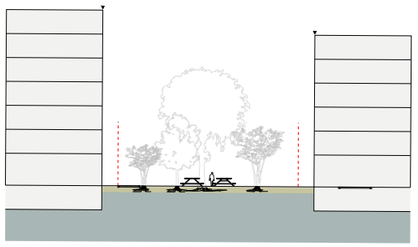

Profiel 4a

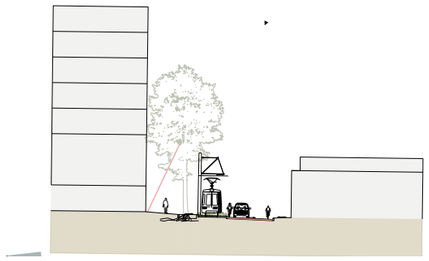

Profiel 5

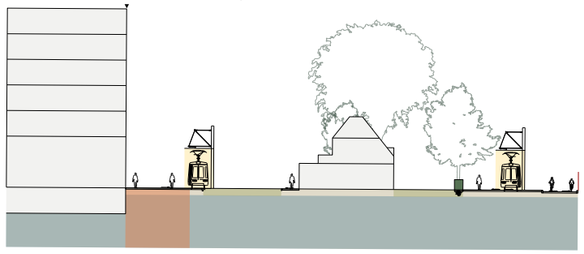

Profiel 6

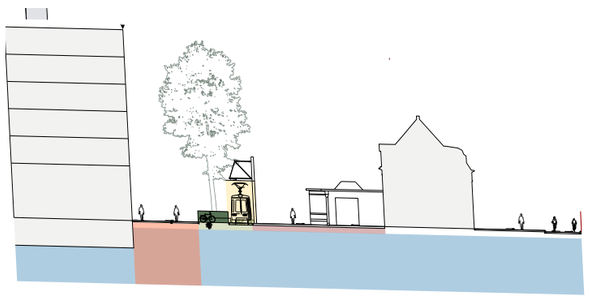

Profiel 7

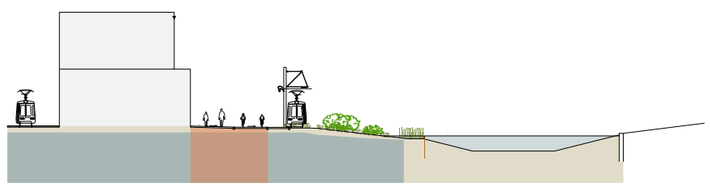

Profiel 8

Materiaal bestrating en banden/opsluitingen

Voor de inrichting van de openbare ruimte is de Puccini methode leidend. Dit is de standaard voor het inrichten van de openbare ruimte van de gemeente Amsterdam. Deze standaard maakt dat het Havenstraatterrein ingericht wordt met Amsterdamse materialen, en zo ook een Amsterdams uiterlijk krijgt. In de bijzondere plekken echter worden ook 'specials' toegepast. Hier zijn speciale inrichtingselementen opgenomen, die passen bij het karakter van het gebied. Hergebruik van bestaand materiaal is belangrijk. Dit sluit aan bij het beeld van de gebouwen die een stoer en dynamisch uiterlijk krijgen.

Bestrating/verhardingen
trottoirs
gebakken klinkers dikformaat
30 x 30 betontegels toeslag
rijbaan
gebakken klinkers, keiformaat, keperverband
trambaan Museumtram
beplanting (kruidenrijk grasmengels)
hergebruikte klinkers in halfsteensverband met streklagen (bij voorkeur uit het Havenstraatterrein zelf)
trambaan GVB
beplanting (kruidenrijk grasmengsel)
hergebruikte klinkers (bij voorkeur uit het Havenstraatterrein zelf)
streetprint in kruising nabij de entree van de remise

Banden en opsluitingen
standaard band
Band 13/15, toeslag uitgewassen Amsterdams

Drempels
In het gebied worden waterpasserende en waterkerende drempels toegepast.

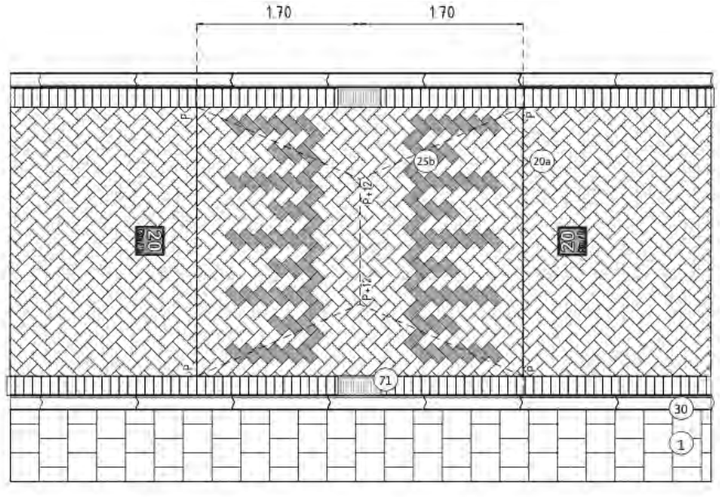

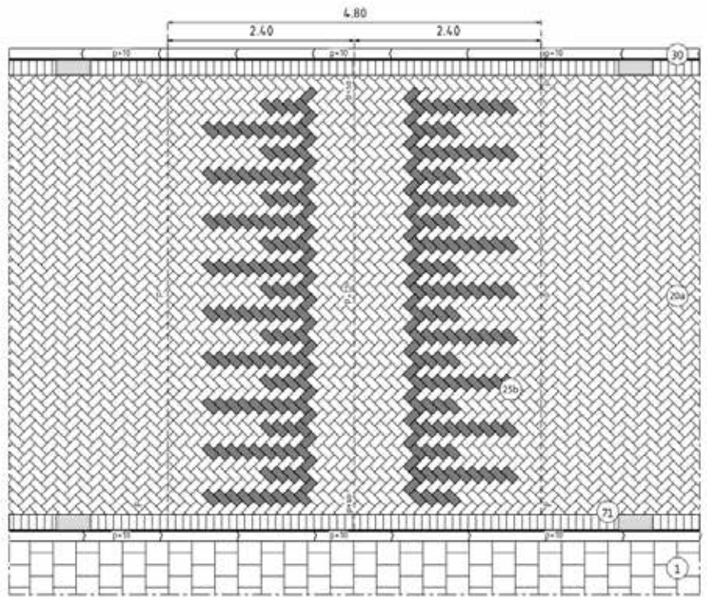

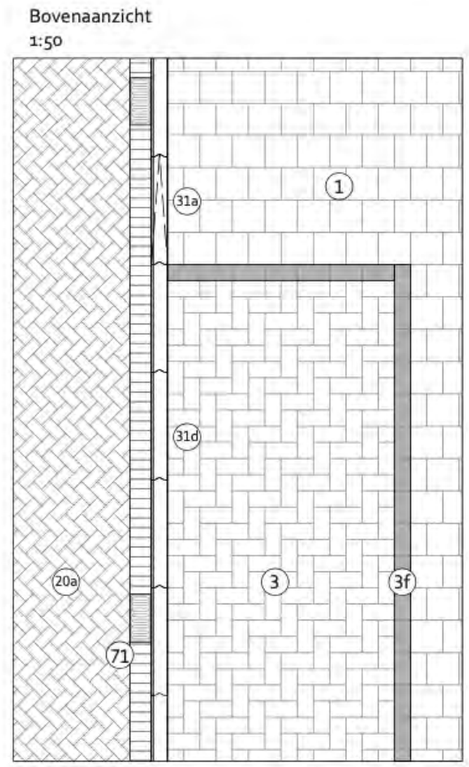

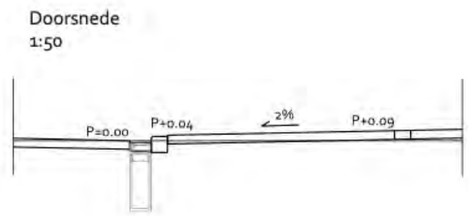

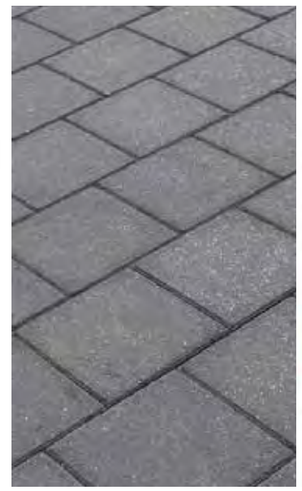

Referenties rails als element in openbare ruimte

rails als draagbalk
in gebouw

rails als draagbalk
in gebouw

Hergebruik tramrails
Het stoere karakter van het Havenstraatterrein wordt mede gecreëerd door de vrijgekomen tramrailsen her te gebruiken als opsluitband bij de plantvakken bij de Karperweg en Havenstraat en als opsluiting van de paden bij het Helenahof.

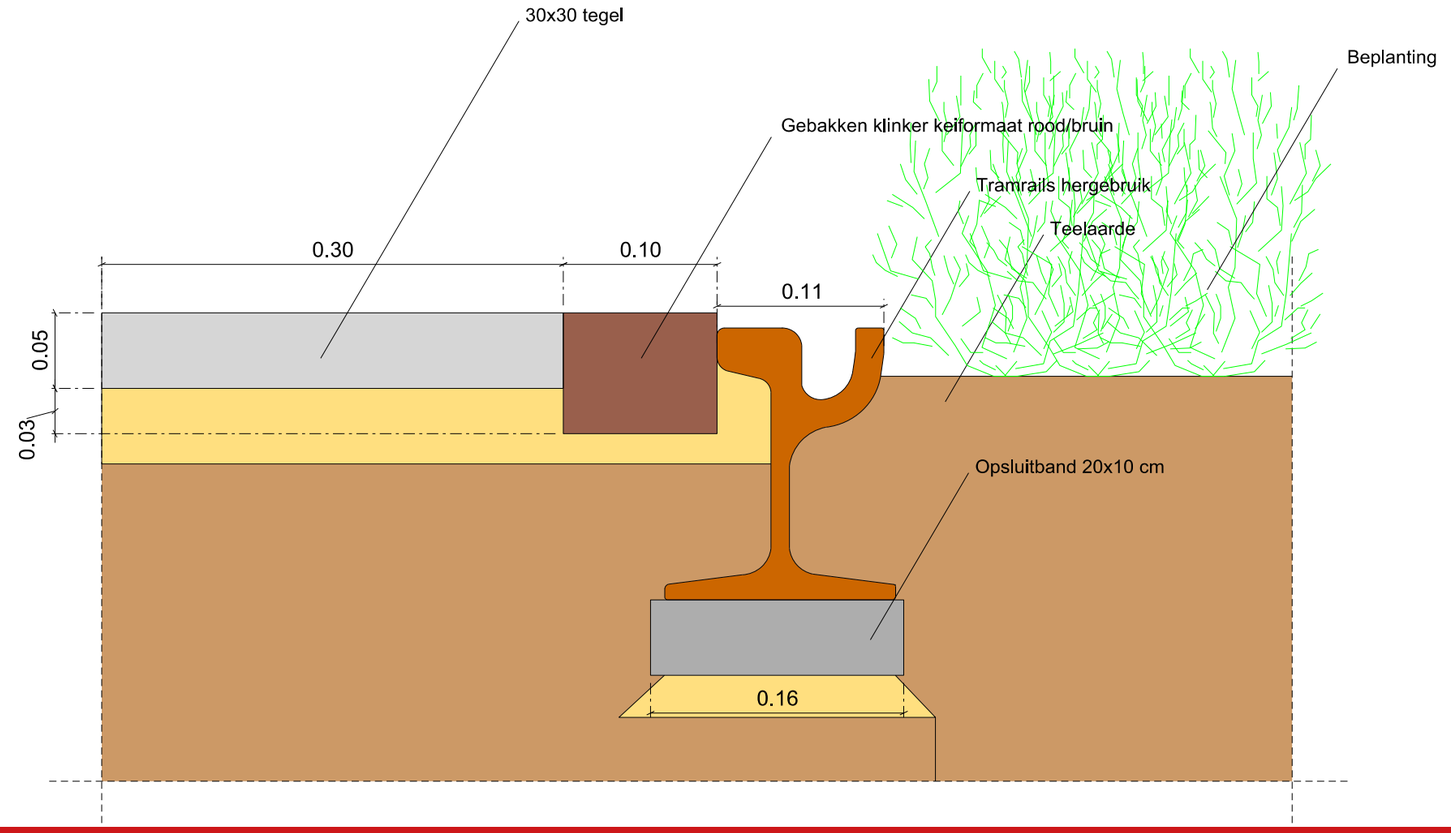

Verlichting

Het Havenstraatterrein ligt op de grens van de 19e eeuwse gordel van Amsterdam.

Er is gekozen voor de Apollomast voor de nieuwe gebiedsontwikkeling en de ritter armatuur bij het Haarlemmermeerplantsoen, daarmee volgen we de vloerkaart. Een deel van de verlichting wordt aan de trammasten bevestigd.

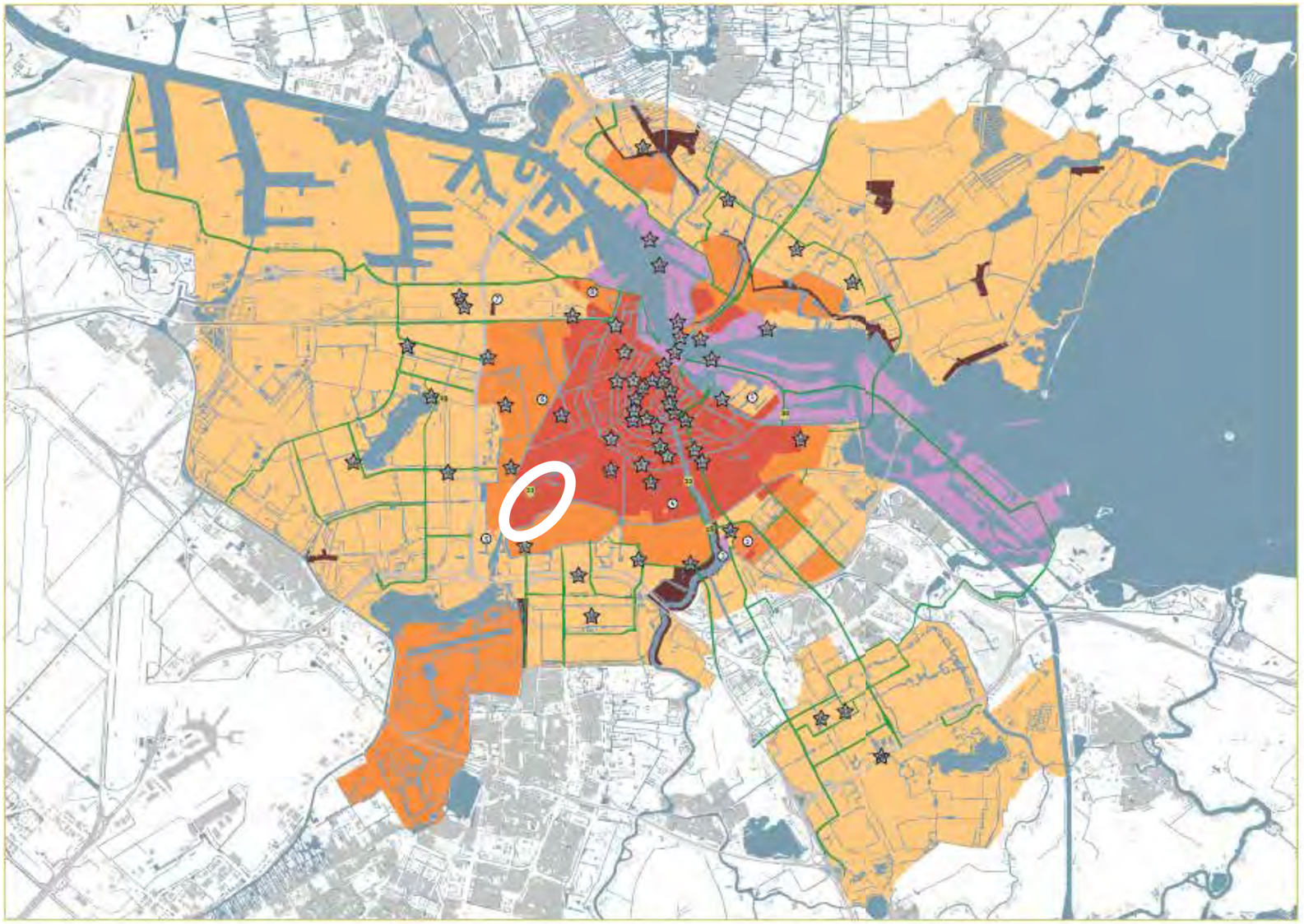

Verlichting Puccinimethode, Zonekaart

Legenda

Zone A - Binnenstad, 19e eeuwse gordel
- Hoog: Apollomast - Bolarmatuur
- Laag: Klassieke mast 1883 - Kroon- of Ritterarmatuur*
- Overspanning: Klassiek armatuur / Bolarmatuur*

* zie de Centrumkaart op de volgende blz voor de specifieke locaties van Kroon-, Ritter- en Klassieke overspanningsarmaturen

Zone B - Historische kernen en linten
- Hoog: Apollomast - Bolarmatuur *
- Laag: Klassieke mast 1867 - Ritterarmatuur
- Overspanning: Bolarmatuur

Zone C - Gordel '20-'40, Amsterdamse Bos
- Hoog: Apollomast - Bolarmatuur
- Laag: Paal 1924 - armatuur '54
- Overspanning: Bolarmatuur

Zone D - Naoorlogse Stad, Havengebied
- Hoog: Standaard hoge mast - Standaardarmatuur
- Laag: Standaard lage mast - Friso Kramer armatuur
- Overspanning: Bolarmatuur

Zone E - IJ-oevers
- Hoog: Mast 21e eeuw - Armatuur 21e eeuw
- Laag: Standaard lage mast - Paaltoparmatuur 21e eeuw
- Overspanning: Armatuur 21e eeuw

Hoofdnet en Plusnet Auto
- Hoog: NPK mast - NPK armatuur
- Laag: n.v.t.
- Overspanning: Bolarmatuur

Bijzondere plek met nummer

Uitzonderingen met nummer

Historische lantaarns met nummer

Zone C - Gordel '20-'40, Amsterdamse Bos
- Hoog: Apollomast - Bolarmatuur
- Laag: Paal 1924 - armatuur '54
- Overspanning: Bolarmatuur

Afcontainers

Ondergrondse vuilcontainers
Bij het Havenstraatterrein zijn de containers in twee grotere eilanden geconcentreerd. In de toekomst wordt ook GFT afval in ondergrondse containers verzameld. De containers zijn opgenomen in het ontwerp. Hiermee ontstaat een netwerk van inzamelvoorzieningen in het stadsdeel. Hierdoor wordt een bijdrage geleverd aan een meer duurzame inzet van personeel, materieel en grondstoffen en het verminderen van de milieubelasting. Aan de hand van het stedelijk kader zijn binnen het project de meest geschikte afvalinzamellocaties bepaald.

Uitgangspunten:
Een container kan niet onder een boomkroon staan, omdat hij dan niet omhoog getakeld kan worden. Ook moet rekening gehouden worden met het tracé van kabels en leidingen: de ondergrondse container kan niet ‘boven op’ kabels en leidingen worden geplaatst. De loopafstand naar een container is maximaal 150 meter. Hierbij is restafval maatgevend. De containers worden geplaatst in de zogenaamde ‘obstakelzones’, waarin ook de parkeerplaatsen, fietsparkeerplaatsen, hagen en bomen zijn opgenomen. De locaties zijn met een rode cirkel te herkennen op de kaart.

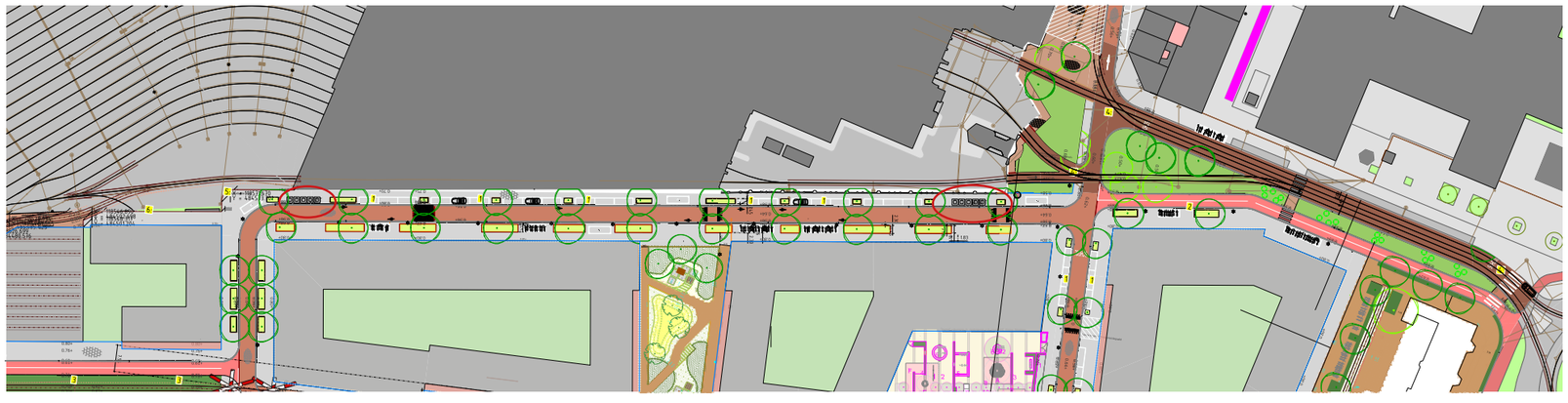

Bomen

In de nieuwe situatie worden bomen van de 1e, 2e en 3e grootte geplant.
Bomen van de eerste en tweede grootte verhouden zich goed tot de maat en schaal van de bebouwing. Er wordt een doorgaande boomstructuur in de straten ontworpen. Bij de bijzondere plekken worden diverse soorten geplant. Zo wordt ook met de beplanting gelaagdheid en (bio)diversiteit gerealiseerd.

Het gebied kent een relatief hoge grondwaterstand. De plantmaat van de nieuw te planten bomen kan daarom niet te groot zijn, omdat de kluit maar een maximale dikte van 30-50 cm kan hebben.

De grondwaterstand in de nieuwe situatie is waarschijnlijk iets lager. De bestaande leeflaag wordt in verband met vervuiling deels afgegraven en aangvuld met schone grond (schoon zand of schone aarde/zwarte grond). Zo worden eventueel aanwezige verstorende of niet-waterdoorlatende lagen weggenomen.

Een boom van de eerste grootte in de hoofdboomstructuur heeft een doorwortelbare ruimte van minimaal 25 m3 nodig. Dat is niet makkelijk te realiseren, zeker gezien de relatief hoge grondwaterstand in het gebied. Ook moet rekening gehouden worden met het programma in de ondergrond zoals kabels en leidingen, en met ondergrondse afvalcontainers.

In de staten worden iepen toegepast. Dit zijn bomen van de eerste grootte.
De toe te passen Iepziektebestendige soort Ulmus ‘Fiorente’, Ulmus ‘San Zanobi’ en Ulmus laevis ‘Helena’. In het plan worden bomen waar mogelijk behouden. Deze zijn opgenomen in de plankaart (een kleine weergaven vind u op bladzijde 5).

De bomen buiten de hoofd boomstructuur dragen bij aan de biodiversitiet, een klimaatadpatieve stad en bij voorkeur inheems.

Regen-, grond- en oppervlaktewater

Het plangebied is in de huidige situatie zo ‘versteend’(geen groen aanwezig, alleen bestrating en gebouwen), dat het ontwikkelen van een een nieuwe woonbuurt een grote verbetering betekend voor alle aspecten van de klimaatbestendige stad. Zo ook voor het grondwater en het oppervlaktwater.

Grondwater
In de nieuwe situatie kan regenwater op meer plekken in de grond weg-zakken. In de huidige situatie is het Havenstraatterrein geheel bedekt door bebouwing en bestrating. In het nieuwe ontwerp wordt meer ruimte gemaakt voor groen.
De grondwaterstand in de huidige situatie is op het meest kritieke punt ca. 40-60 cm beneden maaiveld.

Oppervlaktewater
De hoeveelheid oppervlakewater blijft in de toekomstige situatie gelijk.
De maaiveldpeilen in de nieuwe situatie komen grotendeels overeen met die in de oude situatie. De vaste punten liggen bij de bestaande gevels en tramrails in het plangebied.

Mogelijkheid afstromen hemelwater over maaiveld
Op het waterplein wordt het hemelwater afgevoerd naar het oppervlaktewater. Verder wordt zo veel mogelijk groen toegevoegd om daar regenwater gelegenheid te bieden de grond in te dringen. Zo kan het plein en de straten een flinke regenbui wel aan!

Toevoegen bebouwing
De hemelwaterverordinging van gemeente Amsterdam geldt voor de nieuw toe te voegen bebouwing.

Leeflaag
De leeflaag is de grond waar planten op kunnen groeien of gezaaid kunnen worden; bodemlaag geschikt voor plantenleven. In Amsterdam is het beleid om de leeflaag minsten 90 cm dik te maken. In verband met de bestaande hoge grondwaterstand in het plangebied en de vaste maaiveldpeilen in de omgeving is dit niet realiseerbaar, de grondwaterstand zal rond 70-80 cm beneden maaiveldpeil zijn.

Ecologie

Kansen voor de ecologie zijn vooral aanwezig op de volgende onderdelen:

- Natuurlijke oever

Ten westen van het plein aan het water, grotendeels ter hoogte van blok 4, wordt een natuurvriendelijke oever aangelegd.

- Beplanting

Het voorlopig ontwerp voorziet in een diversiteit aan beplanting, met de nadruk op inheemse soorten die voor vogels, vlinders en bijen belangrijk zijn. Het toepassen van inheemse plantensoorten draagt bij aan een biodiverse stad. De Groene Puccini en groenexperts vormen hierbij de leidraad.

- Vogels

In het gebied was een huismussenkolonie aanwezig. In het ontwerp voor de openbare ruimte wordt hier rekening mee gehouden door een aantal kleinere bomen en heesters met een dichte kroon toe te passen. De hagen dragen bij aan het leefgebied van de mus. Ook wordt onderzocht hoe de nieuwe bebouwing hieraan kan bijdragen.

- Vleermuizen

De ontwikkelaars zijn uitgedaagd om te kijken naar maatregelen aan de gebouwen om de vleermuizen in dit gebied te stimuleren.

- Tram in het groen

Delen van het tracée voor de museumtram en ook van het GVB worden in het groen gelegd. Dit is een kruidenrijk grasmengsel, dat bijdraagt aan de biodiversiteit.

uitwerking en referenties bijzondere plekken

1. Overgang Schinkeleilanden naar Havenstraatterrein, ecologische oever

2. Plein aan het water

3. Helenahof

4. Schoolplein

5. Haarlemmermeerplantsoen

6. Brug Stadiongracht

Bijzondere plekken in het ontwerp

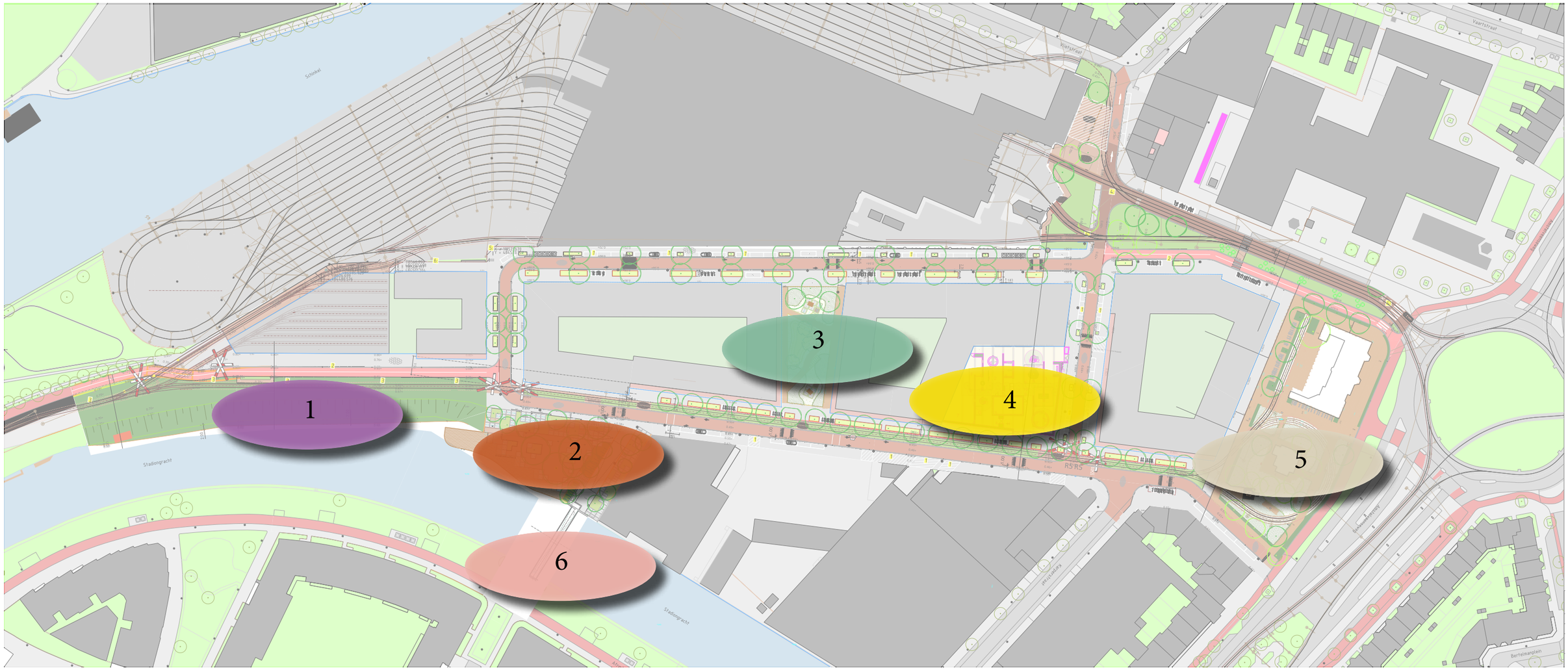

1. Overgang Schinkeleilanden naar Havenstraatterrein

De overgang tussen park Schinkeleilanden en het Havenstraatterrein wordt gemarkeerd door een ecologische oever met daarin een aantal inheemse bomen en struiken. Dit vormt een mooi contrast met het meer stedelijke waterpein.
Het toepassen van bomen is goed mogelijk in combinatie met 50kV hoogspanningskabels die hier evenwijdig aan de oever in de ondergrond liggen. Deze liggen diep onder het maaiveld.
Om grote exemplaren te kunnen toepassen, staan de bomen op speciaal daarvoor aangelegde heuveltjes, die ruimte bieden aan grotere kluit.

De ecologische oever zelf heeft een naadloze overgang van water naar land, wat de natuurwaarde van deze plek sterk doet stijgen: een zachte oever. De zachte oever bestaat uit een geleidelijke aflopende oeverzone met bloemrijk grasland en/of bloemrijke oeverruigte gevolgd door de plas-draszone. De plas-dras zone is ondiep (0 tot 50 cm) en is dicht bij de oeverruigte begroeid met moerasplanten, meer richting het water is het begroeid met helofyten. Helofyten zijn planten die deels (met de wortels) onder en deels boven water groeien. Voorbeelden zijn zwanenbloem en mattenbies. De plas-draszone zorgt er voor dat dieren makkelijk in en uit het water kunnen komen en vissen vinden er een paaiplaats. De plas-draszone heeft een zuiverende functie voor het water.

Daar waar de oeverzone onderbroken wordt door een brug of duiker, worden faunapassages in de vorm van looprichels of floatlands aangebracht zodat de oeverzone functioneel doorloopt en fauna zich kan ver- plaatsen. Bij vervanging van duikers worden ecoduikers of vergelijkbaar gebruikt. Deze zijn al voorzien looprichels.

Standaardprofiel zachte oever
De ideale situatie voor een ecologische oever is een flauwe oever met een profiel van 1:5 of flauwer, zowel op het land als onderwater. Er moet altijd gestreefd worden naar dit profiel van 1:5 of flauwer. Door de oeverlijn te laten slingeren is het mogelijk om de oeverlengte te maximaliseren.

- De oever/draszone wordt ontwikkeld met bloemrijk grasmengsel B2. Op en rond de waterlijn worden helofyten en moerasplanten aangebracht en beplanting voor de ontwikkeling van een drijvende en ondergedoken waterplantenvegetatie.

- Vraatbescherming wordt toegepast bij het inplanten en inzaaien van de oeverzone als er kans is op vraatschade door watervogels zoals ganzen en eenden.

- De plantdichtheid oeverplanten en helofyten is 7 planten per m2, mini maal 1 m2 per soort en minimaal 0,5 m tussen de groepen met soorten.

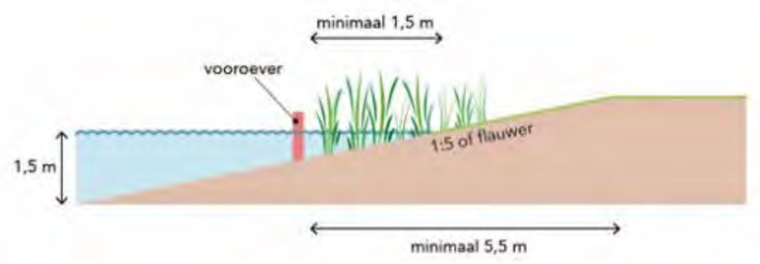

2. Plein aan het water

De zuidwesthoek van het gebied wordt gekenmerkt door het rustige, groene karakter van de Schinkeleilanden, het Amsterdamse Bos en de Nieuwe Meer. De groene uitloper van het park komt uit op een stedelijk pleintje in de wijk, waar een nieuwe voetgangersbrug over de Stadiongracht contact maakt met het Olympisch Kwartier. Het plein wordt een gezellige ontmoetingsplek. Niet alleen voor bewoners van het Havenstraatterrein, maar ook zeker voor andere bezoekers. De ambitie is dat dit plein een nieuwe zeer memorabele plek wordt van het Havenstraatterrein.

Op het plein komt de verbinding tot stand tussen het groen van de Schinkelscheg en het spoorverleden en het industriële karakter van het Havenstraatterrein. Er wordt ingezet op het hergebruiken van materialen en het maken van een prettig stoer stedelijk groen plein. Door de mooie ligging aan het water op het zuiden ontstaat hier een unieke kans voor een prachtige plek om te kunnen recreëren. Om de relatie met het water te versterken komt er langs de hele rand van het plein een houten vlonder. Verder is er uiteraard voldoende ruimte voor een incidenteel buurtevenement en komt er een horecaterras nabij de bebouwing. Dit zal het plein zeker in de zomer heel aantrekkelijk maken om te verblijven.

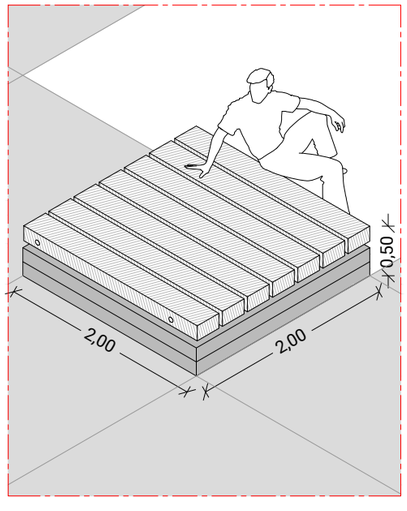

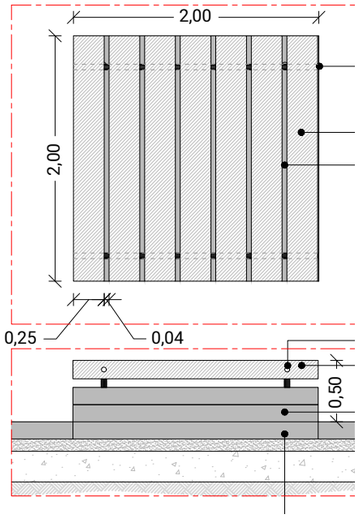

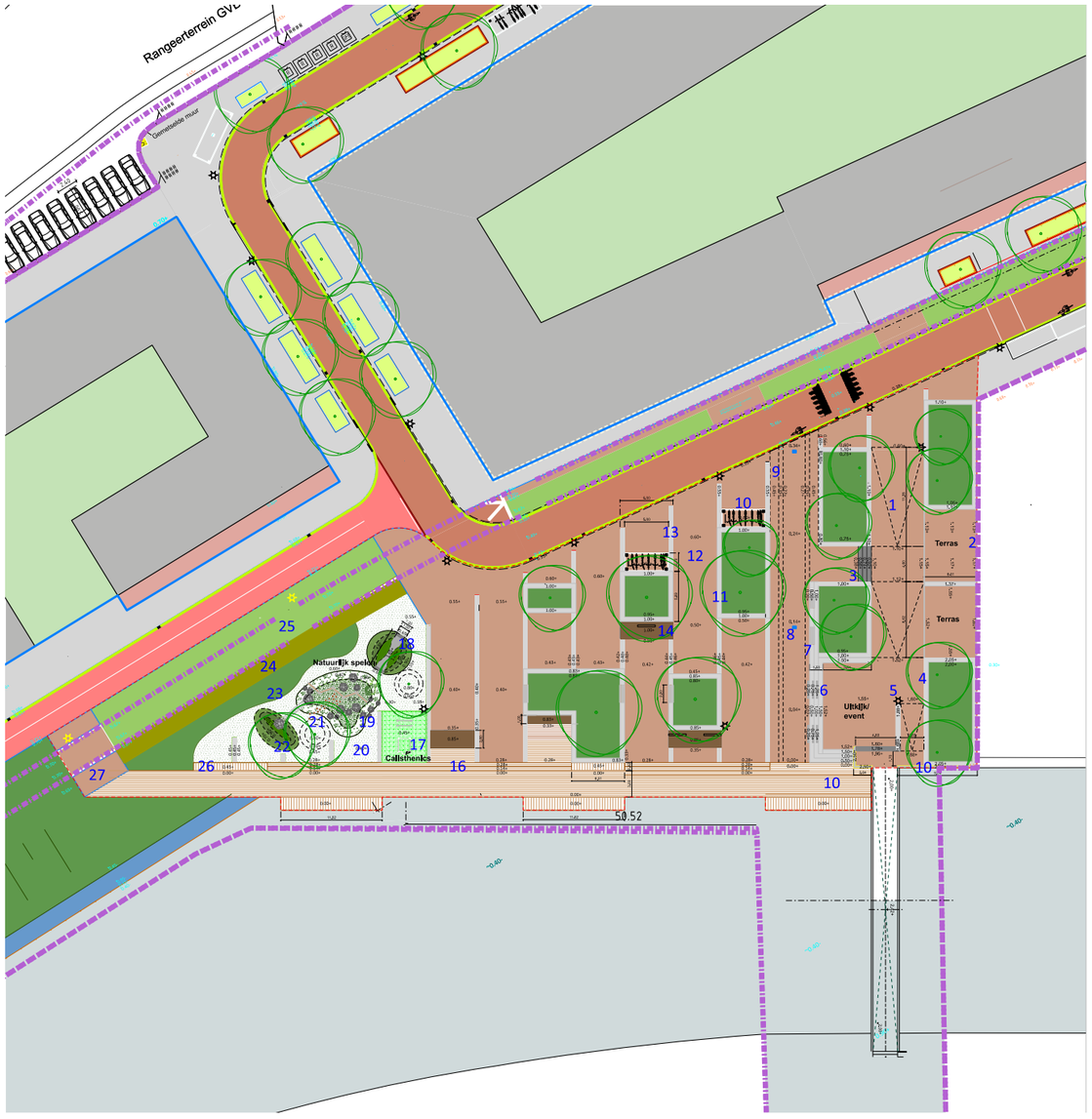

Legenda

1: Hellingbaan Dikformaat Rossa. Halfsteensverband
2: L-wand met deksteen t.b.v. hoogteverschil.
3: Traptreden 50x18 Staandaard lichtgrijs
4: Solid basis 50x50cm parkband
5: Paal '24 lichtmast armatuur 54 puccini
6: Traptreden met blokken 25x25. Verdere uitwerking met struykverwo afstemmen
7: Seat met rug struykverwo. Verdere uitwerking met struykverwo afstemmen.
8: Straatkolk. 2 cm klik
9: Verlaging in maaiveld voor hoge piekbuien
10: Fietsvak puccini met tegel
11: Solid parkband 50x50
12: Dikformaat Rossa klinker. halfsteenverband. Omsloten met een enkele strek langs rabatband en parkband
13: Rabatband 50x30cm. Struykverwo
14: Zitbank van industrieplaten. Zie bijlage 23057 DLA voor detail. Met en zonder rugleuning. Zie tekening
16: Traptreden azobe hout
17: Calisthenics. Pull up en dip. leverancier Eibe
18: Betonnen rioolbuis in grondbult. Diameter 1m. lengte 2.40.
19: Zwerfkeien. varierend diameter tussen 0.8-1.40 cm
20:Kruidenrijk gras
21: Stappaaltjes 14cm diameter. Boerplay
22: Grondbult
23: Heesters. Beplantingsplan wordt nog uitgewerkt.
24: Inheemse wilde haag
25: Kruidenrijk gras in spoor
26: Houtenbank. Zelf materiaal als steiger. Één geheel van maken. Zowel horizontaal als verticaal de planken monteren. Detail komt nc
27: Dikformaat rossa klinker over het spoor.

Waterplein grens

3. Helenahof

De binnentuinen van de verschillende blokken in het gebied vormen samen een wandelroute door het gebied. Het Helenahof ligt in de openbaar ruimte en vormt een schakel in deze route. Daarom is er gekozen om het karakter van de binnentuinen en het Helenahof vergelijkbaar te maken. Het Helenahof krijgt een hele groene invulling met ruimte voor zitjes en een enkele speelaanleiding. Er wordt net als bij de binnentuinen gebruik gemaakt van hergebruikte van materialen en vrijgekomen spoor. Er worden industrieplaten gebruik als verhoogde zitlocaties in het groen met een picknickbank. Dit groene hof krijgt een wat meer rustig karakter, passend ook bij de vormgeving van de binnentuinen van de bouwblokken. Op deze plek wordt ruimte gemaakt om te genieten van het groen in een rustige setting.

Helenahof

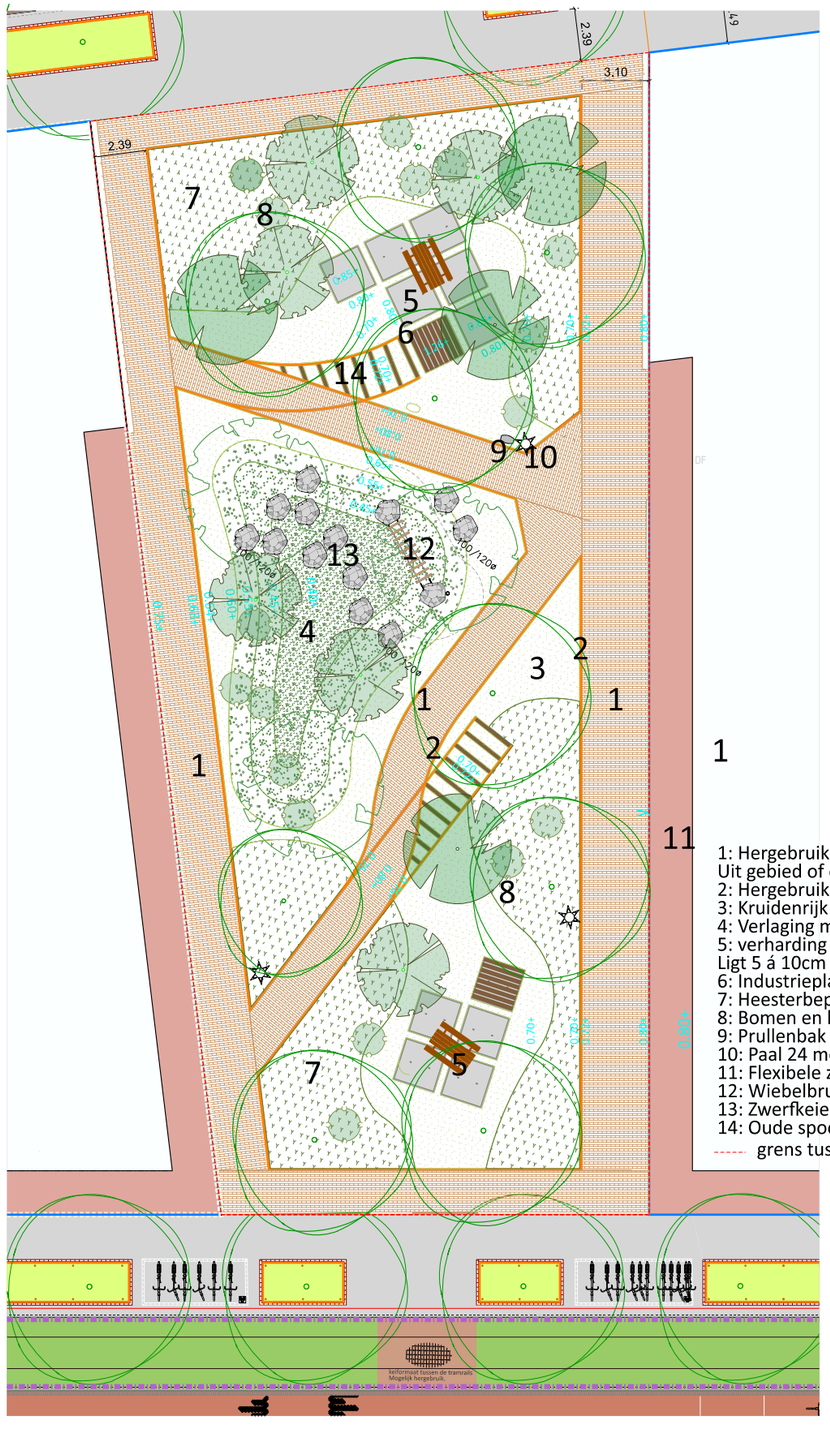

1: Hergebruik gebakken stenen. Df of kf
Uit gebied of op de werf. Alternatief Puccini rossa df
2: Hergebruik tramrails als opsluiting verharding
3: Kruidenrijk gras. Beplantingsplan volgt nog
4: Verlaging maaiveld met wadi mengsel. M5
5: verharding van industrieplaten met picknickbank. Ligt 5 á 10cm hoger dan omliggende maaiveld
6: Industrieplaten met houten balken als zitelement.
7: Heesterbeplanting. Beplantingsplan komt nog
8: Bomen en heester (div. soorten en maten)
9: Prullenbak 200L
10: Paal 24 met armatuur '54
11: Flexibele zone ontwikkelaar
12: Wiebelbrug 3m extensie. Leverancier Boerplay.
13: Zwerfkeien. Doorsnede tussen 0.80-1.40cm.
14: Oude spoorbielzen. Hergebruik.
grens tussenruimte

4. School, buitenschoolse opvang en kinderdagverblijf, school/speelplein

Het schoolplein wordt de buitenruimte voor de school en het kinderdagverblijf. Buiten schooltijd is het plein openbaar toegankelijk voor kinderen uit de buurt. Op het schoolplein is veel aandacht voor sporten, ontmoeten en ontdekken. Het schoolplein is in nauwe afstemming met de betrokken partijen van de school ontworpen en sluit aan bij het ontwerp van de school. Er is gekozen voor heldere verdeling van gebruik en leeftijden, structurerend groen en voor een stoere uitstraling door het gebruik van metalen speelelementen. De kinderen parkeren hun fiets aan de rand van het schoolplein. De verschillende doelgroepen van het plein zijn ingepast, waardoor een fijne plek gaat ontstaat voor verschillende leeftijden voor zowel de schoolkinderen als de kinderen uit de buurt.

1 Hagen met hekwerk

2 Basissysteem van lijnen en vlakken in de vloer

3 Groen vakken met heesters

4 Poorten en doorgangen

5 Boomstam stappalen / zitvoorzieningen

6 Zitbanken

7 Verhoogde vakken met zitbanken

8 Tapijten: valdempend materiaal

9 Granietkeitjes onder bomen

10 Bomenveld op plein

11 Bijzondere bomen B1 B2 B3 B4

12 Speeltoestellen A B C D E F G H J K

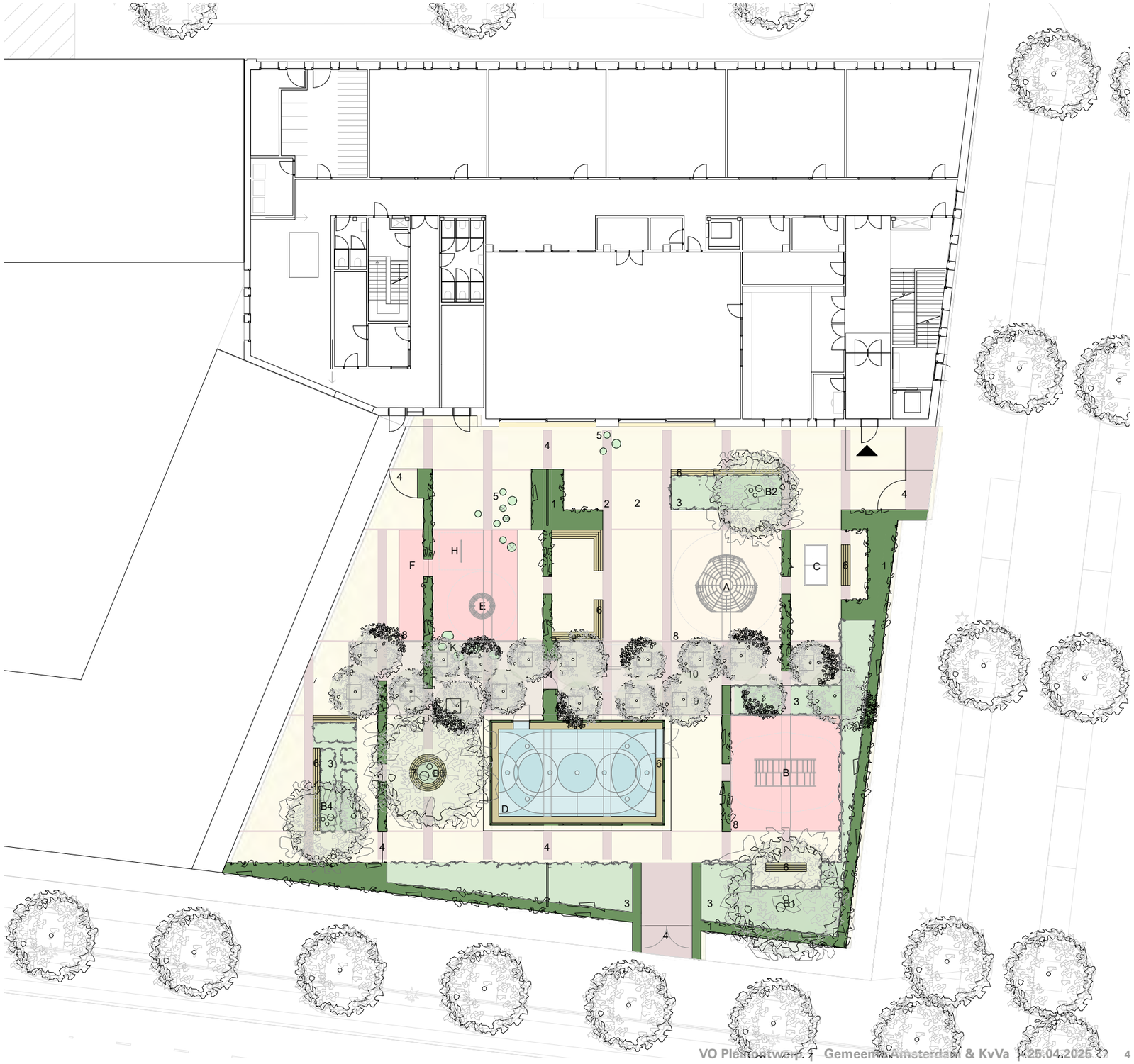

Sfeerimpressie

5. Haarlemmermeerplantsoen

Het Haarlemmermeerplantsoen tussen de Amstelveenseweg en het Pythihytia-pad ligt op de kop van de gebiedsontwikkeling en krijgt een eigen karakter ten opzichte van de rest van het gebied. Het Haarlemmerplantsoen bestaande uit de openbare ruimte rond het Haarlemmeermeerstation en naastgelegen villa krijgt een meer klassieke uitstraling passend bij de iconische twee iconische gebouwen van het Havenstraatterrein. Er komt een keerlus rond de villa met als meerwaarde dat de trams ook aan die zijde van het gebied zichtbaar worden voor een breder publiek. Er komen twee tramhaltes (één verhoogt achter het Haarlemmermeerstation en één aan de keerlus). Het oude wisselwachtershuisje krijgt hier een nieuwe plek. Deze zal door de tramorganisaties (EMA/AVM) gebruikt worden als er meer dan twee trams zijn uitgereden. Naast de functie voor de historische tram krijgt het een belangrijke recreatieve functie. De plek waar eerst de overwoekerde privé tuin van de villa was komt straks een plek voor iedereen om te verblijven met veel groen (bomen, heesters, vaste planten). De groene hagen dragen bij aan de klassieke uitstraling, maken dat het gebied rond het stationsgebouw en villa één worden en creëren een natuurlijke buffer naar het drukke Haarlemmermeercircuit.

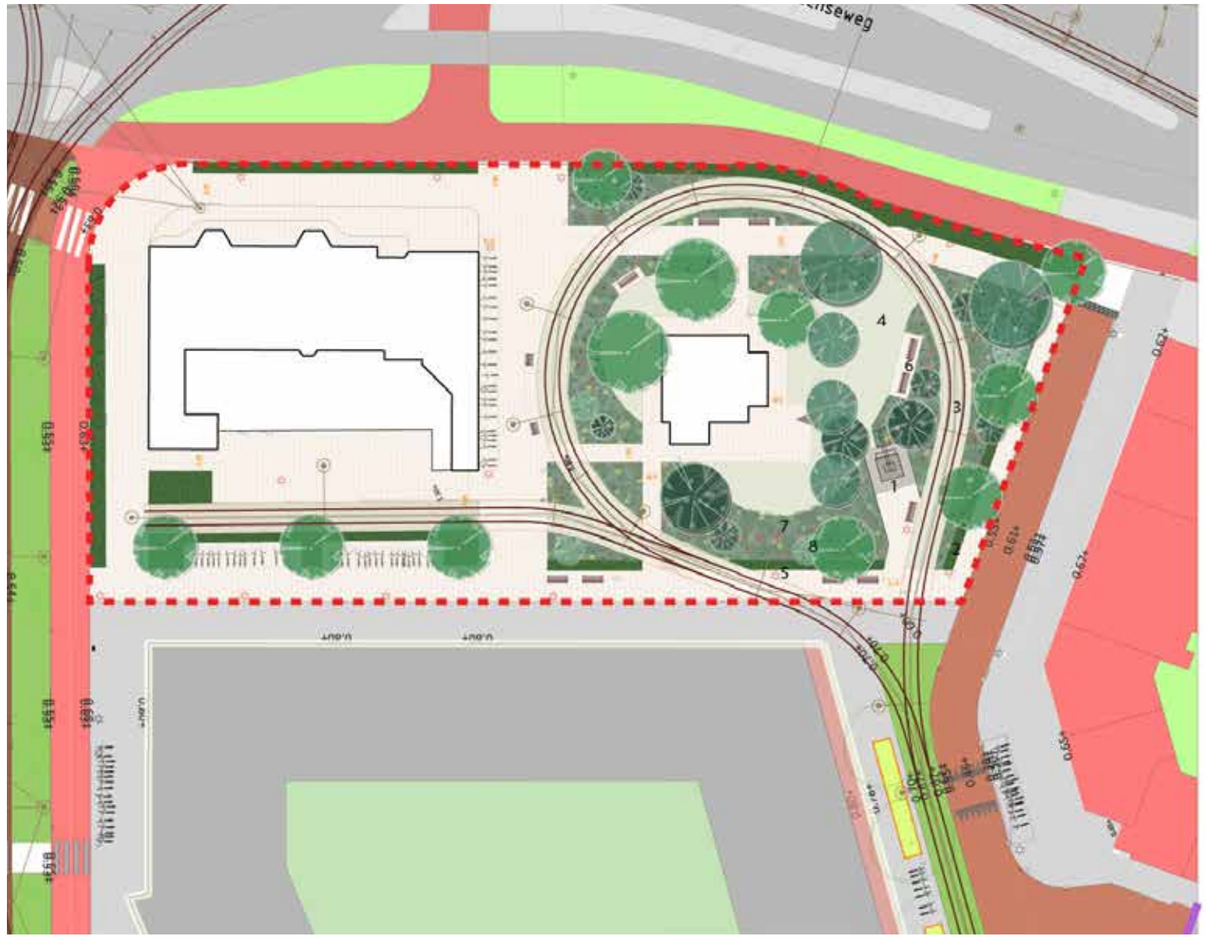

Zitplek canapé bank

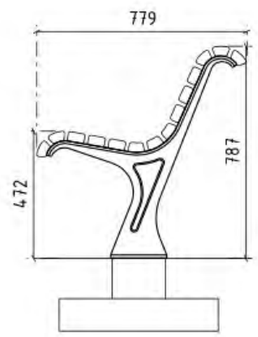

6. Brug Stadiongracht
Het Havenstraatterrein ligt in het populaire Amsterdam Zuid. Het plangebied ligt op de scheiding van de Schinkelbuurt in het noorden, Plan Zuid in het oosten en het Olympisch Kwartier in het zuiden.

Essentieel voor de ontwikkeling van het Havenstraatterrein is de nieuwe voetgangersbrug, waar de fietser te gast is tussen het Olympisch kwartier en het Havenstraatterrein. Deze komt op de plek in het verlengde van de Rheastraat, met zicht op de Marathontoren van het Olympisch Stadion. De nieuwe brug maakt een lokaal verbinding tussen het plein aan het water van de Havenstraatterrein en de Afroditekade en Rheastraat van de Olympisch kwartier.

De brug en het plein aan het water vormen samen een ensemble van hoogwaardig openbare ruimte. De kwaliteiten van het zuidliggend Plein aan het water zijn met de groene Afroditekade verbonden.

Ontwerpprincipes

- De brug heeft geen pijlers en maakt een duidelijk enkel sprong over het water die het ruimtelijke kwaliteit van de 30m breed Stadiongracht waarborgt.
- De brug zelf heeft een simpel dragende vakwerken aan beide kanten. Hierdoor kan de brugdek dun uitgevoerd worden en de hoogte van de aanlandingen tot een minimum beperkt worden.
- Het vakwerk van de brug is transparant en oogt licht om een elegante ruimtelijke impact te maken.
- De brug ligt tussen 2 stevige aanlandingen die een toegevoegde waarde moet zijn voor het openbare ruimte.
- De brug heeft een groot invloedssfeer op de kades die niet genegeerd kan worden. De eisen van toegankelijkheid vraagt aan een verhoging aan beide oevers die moet ontworpen worden als een positieve toevoeging.
- De aanlanding aan de Aphroditekadekant vraagt aan een sterk relatie met de kop van de Rheastraat.

Verbinding Rheastraat

Vrij doorzicht onder brug en een doorzichtig leuning

Enkele sprong zonder pijlers

De leuning is een dragend vakwerk

Een simpel stalen vakwerk tussen 2 stevige ankers

Invloedssfeer brug

Ontwerpbeelden

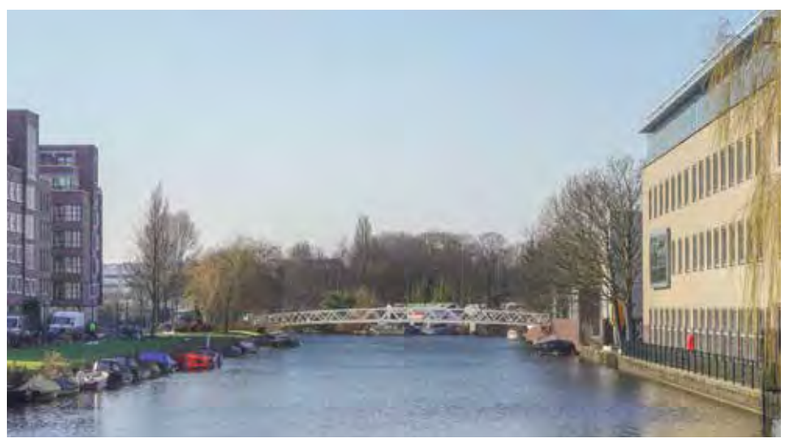

HERGEBRUIKTE MATERIALEN

Lokaal Beschikbaar

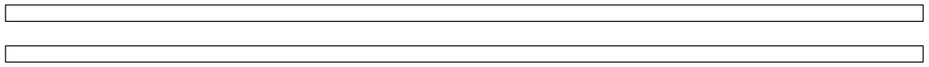

	Nodig	Beschikbaar
Kokerprofielen 80 x 80	ca. 100 m	36st = 162 m
Kokerprofielen 80 x 40	ca. 100 m	36st = 162 m

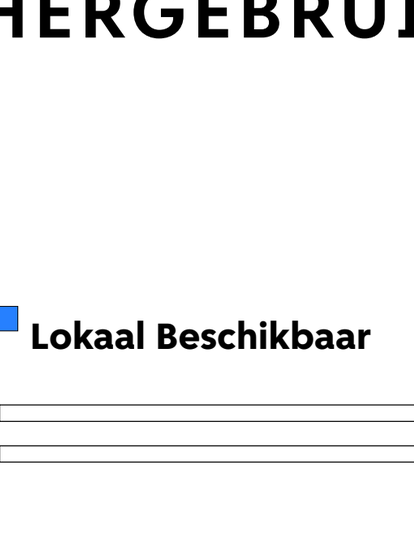

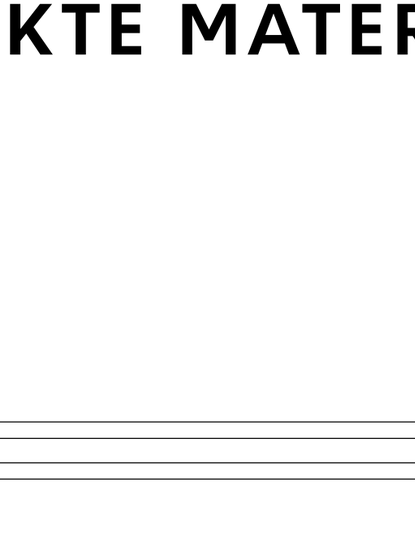

Geoogste kokers

Kokerprofielen 80 x 80

Kokerprofielen 80 x 40

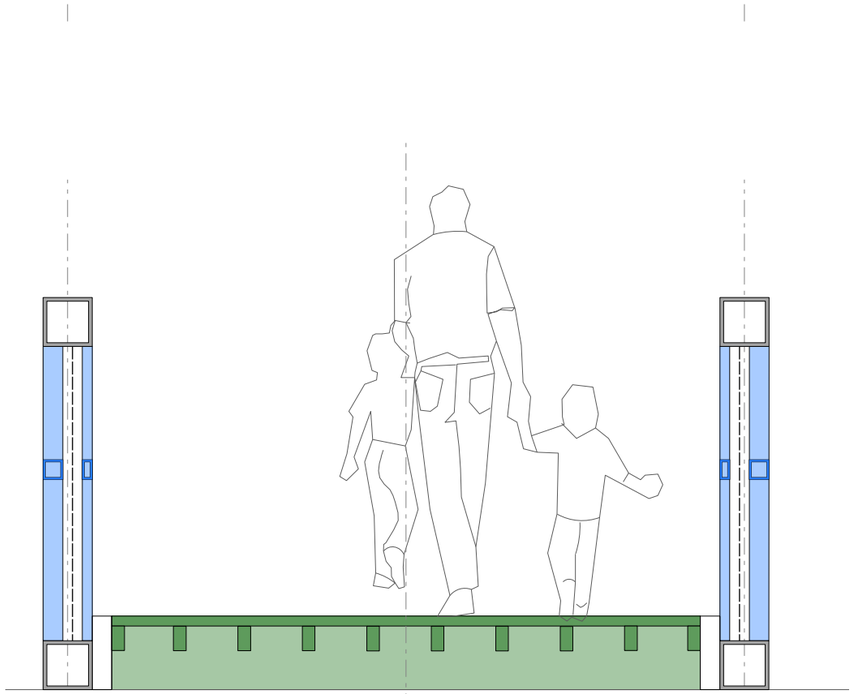

Lokaal Beschikbaar

Hegebruikt elementen - Moet nog gezocht worden

